

בבית המשפט העליון

ע"פ 5829/21

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקשת: פאינה קירשנבאום

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 14.7.2021 (כב' השופט י' לוי) ב-ת"פ 16512-08-17

תאריך הישיבה: כ"ג באלול התשפ"א (31.8.2021)

בשם המבקשת: עו"ד גיורא אדרת; עו"ד אורן אדרת
בשם המשיבה: עו"ד יעל שחף; עו"ד מאור אבן חן

החלטה

1. המבקשת, פאינה קירשנבאום, הורשעה בהכרעת דין מיום 25.3.2021, בעבירות מתחום טוהר המידות ומעשי שחיתות שלטוני. משהורשעה המבקשת, היא נדונה למאסר בפועל לתקופה של 10 שנים במסגרת גזר הדין מיום 14.7.2021 של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופט י' לוי, ת"פ 16512-08-17). בגזר הדין הושתו על המבקשת גם מאסר על תנאי וקנס בסך 900,000 ש"ח, וכן הורה בית המשפט על חילוט סך של 1,000,000 ש"ח מכלל נכסיה שנתפסו. הבקשה שלפניי היא לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל, זאת עד להכרעה בערעור שהגישה המבקשת, הן על הכרעת הדין שניתנה בעניינה הן על גזר הדין.

לחלופין התבקש כי המאסר יעוכב עד לאחר חתונת בנה של המבקשת, שצפויה להתקיים ביום 4.11.2021. יצוין כבר עתה כי במהלך הדיון שהתקיים לפניי הודיעה באת-כוח המשיבה כי בנסיבות העניין היא אינה מתנגדת לעיכוב ביצוע המאסר עד לאחר חתונת הבן, ולפיכך על הפרק עומדת אך שאלת עיכוב הביצוע עד להכרעה בערעור.

רקע

2. המבקשת כיהנה בעבר כסגנית שר הפנים, כחברת כנסת וכמזכירה כללית של מפלגת "ישראל ביתנו" (להלן גם: המפלגה). במסגרת תפקידה כמזכירת המפלגה הייתה המבקשת אמונה על חלוקת הכספים הקואליציוניים של המפלגה. רמי כהן (להלן: כהן) שנאשם אף הוא במסגרת כתב האישום שהוגש נגד המבקשת, היה חברה הטוב של המבקשת, ממקימי המפלגה, ובמועד פתיחת החקירה שימש כמנכ"ל משרד החקלאות.

עיקרי הכרעת הדין וגזר הדין

בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקשת, לאחר שמיצת הוכחות, ב-15 עבירות לקיחת שוחד (כולל ריבוי עבירות) לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); 4 עבירות בקשת שוחד לפי סעיף 290 בצירוף סעיף 294 לחוק העונשין; 3 עבירות מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין; 15 עבירות הלבנת הון (כולל ריבוי עבירות) לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); ו-6 עבירות שימוש במרמה, בעורמה ובתחבולה במזיד ובכוונה להתחמק ממס (כולל ריבוי עבירות) לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה).

בהכרעת הדין קבע בית המשפט המחוזי כי המבקשת לקחה שוחד באופן "שיטתי, ערמומי ומתוחכם", במשך כשש שנים, משמונה גורמים שאינם קשורים זה לזה, ובהם כהן. בתוך כך נקבע כי המבקשת נהגה לדרוש תמורה כספית לשימושה האישי, לצורכי המפלגה ולמקורבים, מגורמים שלהם הקצתה כספים קואליציוניים. בית המשפט המחוזי קבע כי בדרך זו המבקשת נטלה כספי ציבור בסכום מצטבר של כ-2 מיליון ש"ח, וכי כספי השוחד שימשו את המבקשת ואת בני משפחתה, את מפלגת "ישראל ביתנו", וכן מקורבים של המבקשת וגורמים שחפצה בטובתם. עוד נקבע כי המבקשת העבירה כספים קואליציוניים בסך 1.5 מיליון ש"ח לאיגוד הכדורסל ולאגוד הכדוריד, בידעה כי מקורביה כהן ומשה קליסקי (להלן: קליסקי) קיבלו תמורה כספית בעד העברת כספים אלה.

הכרעת הדין מתפרשת על פני למעלה מ-1000 עמודים. להלן יפורטו האישומים השונים, כפי שתוארו בתמצית במסגרת גזר הדין.

3. האישום הראשון – פרשת המופעים: במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שלקחה מעדי המדינה נלי דינוביצקי (להלן: דינוביצקי) ואיגור ריז (להלן: ריז), בצוותא חדא עם דוד גודובסקי, לשעבר מנהל אגף הארגון של מפלגת "ישראל ביתנו" (להלן:

גודובסקי), שוחד בסך כולל של 76,700 ש"ח לכל הפחות. נקבע כי המבקשת וגודובסקי נעתרו לבקשת דינוביצקי, לסייע לחברת ההפקות שבבעלותה להתקשר בהסכמים להפקת אירועי תרבות במימון רשויות מקומיות או משרד הקליטה. עוד נקבע כי את הסיוע התנו המבקשת וגודובסקי בתמורה בסך של 10% מהתקציב שיתקבל בחברת ההפקות עבור הפקת המופעים. צוין כי בסיוע המבקשת וגודובסקי, הפיקה דינוביצקי לכל הפחות חמישה עשר מופעים, שעבורם קיבלה ממשרד הקליטה ומהרשויות המקומיות סך כולל של 767,707 ש"ח לכל הפחות; וכי בהתאם לסיכום עם המבקשת וגודובסקי, שילמה להם דינוביצקי שוחד בסך 76,770 ש"ח לכל הפחות.

במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בשתי עבירות של לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין; ריבוי עבירות הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; וריבוי עבירות שימוש במרמה, עורמה ותחבולה במזיד ובכוונה להתחמק ממס לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה. המבקשת זוכתה במסגרת אישום זה מעבירת בקשת שוחד לפי סעיף 290 בצירוף סעיף 294 לחוק העונשין, ומעבירת מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

4. האישום השני – פרשת דון טבק: במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שלקחה שוחד משלושה גורמים שונים – החברה לפיתוח השומרון (69,542 ש"ח); מתנ"ס מועצת בנימין (57,420 ש"ח); וכהן (34,800 ש"ח). נקבע כי כספי השוחד הועברו בהנחיית המבקשת לדינוביצקי וריז, ושימשו לטובת כיסוי חלקה של המבקשת במיזם עסקי משותף עם השניים לייבוא סיגריות דקות בטעמים לישראל.

בגין המעשים המתוארים הורשעה המבקשת בשלוש עבירות לקיחת שוחד, לפי סעיף 290 בצירוף סעיף 294 לחוק העונשין; שלוש עבירות הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; ושלוש עבירות של שימוש במרמה, עורמה ותחבולה במזיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה.

5. האישום השלישי – פרשת החברה לפיתוח השומרון: במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שלקחה שוחד מהחברה לפיתוח השומרון (להלן גם: החברה לפיתוח) בסך כולל של 932,200 ש"ח לכל הפחות. בית המשפט המחוזי קבע כי המבקשת וגרשון מסיקה, ששימש בעת הרלוונטית כראש המועצה האזורית שומרון (להלן: מסיקה), הגיעו להסכם שלפיו המבקשת תקצה סך של 3.5 מיליון ש"ח מתקציב הכספים הקואליציוניים של המפלגה לכיסוי חובות החברה לפיתוח, ובתמורה האחרונה תעמיד סך של 1.5 מיליון ש"ח מתוך אותם כספים קואליציוניים לצורכי מפלגת "ישראל ביתנו". עוד נקבע כי

בהמשך להסכם זה אמנם הקצתה המבקשת לחברה לפיתוח סך של 3.5 מיליון ש"ח מהכספים הקואליציוניים של המפלגה, וקיבלה בתמורה: הסעות ללא תשלום עבור המפלגה (38,400 ש"ח); תשלום לכהן (487,200 ש"ח); תשלום לאתר האינטרנט בשפה הרוסית "יזרוס", שהמבקשת חפצה ביקרו (156,600 ש"ח); תשלום למקורב למבקשת ולמפלגה, אלכס קלויצקי (250,000 ש"ח); והעברת כספים לדינוביצקי למימון חלקה של המבקשת במיזם ייבוא הסיגריות (69,542 ש"ח).

בגין המעשים המתוארים הורשעה המבקשת בארבע עבירות לקיחת שוחד, לפי סעיף 290 לחוק העונשין; ארבע עבירות הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; ועבירת מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

6. האישום הרביעי – פרשת "עזרא": במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שלקחה שוחד מתנועת הנוער הבינלאומית "עזרא" בדמות טובות הנאה למבקשת, לבני משפחתה ולמפלגה. בית המשפט המחוזי קבע כי בהמשך לפניית מנכ"ל תנועת הנוער "עזרא", סוכם שבתמורה לסיוע שהעניקה המבקשת לתנועת הנוער בגיוס כספי תרומות ובתקציבים ציבוריים, תעמיד "עזרא" לרשות המבקשת 50% מהסכום הכספי שתסייע המבקשת לגייס – לצרכיה ולצורכי המפלגה. נקבע כי החל משנת 2011 ועד שנת 2014 סייעה המבקשת ל"עזרא" בגיוס תרומות ובהקצאת תקציבים ציבוריים בסכומים ניכרים, ולכל הפחות כ-500,000 דולר אמריקאי; וכי בתמורה, מימנה "עזרא" טובות הנאה כאמור למבקשת, לבני משפחתה ולמפלגה, בסכום כולל של 81,939 דולר אמריקאי. נקבע כי טובות ההנאה שניתנו הן מימון נסיעות לחו"ל של המבקשת ובני משפחתה; רכישת מוצרי מחשב, אלקטרוניקה וצילום עבור המבקשת; העסקת בנה של המבקשת ב"עזרא"; ומימון סקר שבוצע עבור מפלגת "ישראל ביתנו".

בגין המעשים המתוארים הורשעה המבקשת בריבוי עבירות שוחד, לפי סעיף 290 לחוק העונשין; ריבוי עבירות הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; וריבוי עבירות שימוש במרמה, בעורמה ובתחבולה במזיד ובכוונה להתחמק ממס, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה.

7. האישום החמישי – פרשת מגילות: במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שהתנתה הקצאת 3 מיליון ש"ח מהכספים הקואליציוניים של המפלגה למועצה האזורית מגילות, בכך שמגילות תעביר 500,000 ש"ח למטרה שתגדיר המבקשת, ומתוכם סך של 240,000 ש"ח יועבר לאתר "יזרוס". בעקבות דרישת המבקשת ועל פי הוראת מרדכי דהמן, מי ששימש בעת הרלוונטית כראש המועצה האזורית מגילות (להלן: דהמן), שולם

ל"יזרוס" סך כולל של 236,000 ש"ח. בגין המעשים המתוארים הורשעה המבקשת בעבירות של לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין, והלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

8. האישום השישי – פרשת "איילים": במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שלקחה מעמותת "איילים" שוחד בסכום כולל של 295,300 ש"ח; זאת באמצעות מימון שכר חודשי לפעיל מפלגת "ישראל ביתנו", הספורטאי האולימפי מיכאל קלגנוב, ומימון שירותי יחסי ציבור למבקשת עצמה. עוד הורשעה המבקשת בכך שביקשה שוחד בסך 300,000 ש"ח שיועד להקמת עמותת שייט שתעסיק את קלגנוב, ו-20,000 דולר אמריקאי לצורך מימון רכישת מדליות לוטרנים של מלחמת העולם השנייה. נוסף על כך, התנתה המבקשת העברת 1.5 מיליון ש"ח לעמותת "איילים", בכך שהעמותה תעסיק את חברת הכנסת לשעבר, ליה שמטוב. בית המשפט המחוזי קבע כי המבקשת, שהקצתה ל"איילים" תקציבים בסך כולל של 10.5 מיליון ש"ח, דרשה, באמצעות גודובסקי, לקבל תמורה בעד כספי התמיכה. עוד נקבע כי חלק מדרישות השוחד של המבקשת מ"איילים" מולאו: מימון שכרו של קלגנוב בעמותה משך כשנה הגם שלא עבד, ומימון יחסי ציבור למבקשת. נקבע כי יתר הדרישות לא הושלמו עד למועד פרוץ החקירה בפרשה.

בגין המעשים המתוארים הורשעה המבקשת ב-2 עבירות לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין; 4 עבירות בקשת שוחד לפי סעיף 290 בצירוף סעיף 294 לחוק העונשין; 2 עבירות הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; ועבירת שימוש במרמה, עורמה ותחבולה במזיד ובכוונה להתחמק ממס, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה.

9. האישום השביעי – פרשת התאחדות היזמים: במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שלקחה ממנכ"לית התאחדות היזמים בישראל שוחד בשווי 15,084 ש"ח באמצעות מימון הוצאות נסיעת עבודה של גודובסקי ושל יועץ התקשורת של המבקשת לסרביה ולאוקראינה. נקבע כי המבקשת פעלה למען התאחדות היזמים במסגרת תפקידיה הציבוריים, לרבות בדרך של השגת תקציבים; וכי מנכ"לית ההתאחדות ביקשה לרצות את המבקשת, על מנת שלא לסכל את האפשרות שהמבקשת תמשיך להיטיב עם ההתאחדות בעתיד. בגין המעשים המתוארים הורשעה המבקשת בעבירת לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין, ועבירת הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון. במסגרת אישום זה המבקשת זוכתה מעבירות לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין והלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, בהתייחס לנסיעה קודמת של גודובסקי במימון ההתאחדות.

10. האישום השמיני – פרשת איגוד הכדורסל: אישום זה נחלק לשלושה חלקים, כאשר החלק השני אינו נוגע למבקשת.

במסגרת החלק הראשון של האישום השמיני הורשעה המבקשת בכך שלבקשת כהן, ובעודה מצויה בניגוד עניינים חריף בשל קשריה עמו, העבירה לאיגוד הכדורסל מיליון ש"ח מהכספים הקואליציוניים של "ישראל ביתנו". נקבע כי המבקשת העבירה את הכספים בדרך חריגה, תוך עקיפת המגבלה החוקית המונעת העברת התקציב ישירות לאיגוד הכדורסל. עוד נקבע שהמבקשת לכל הפחות עצמה את עיניה בפני האפשרות שבנסיבות פניית כהן אליה, ועל רקע מערכת היחסים הכספית ביניהם, יש לכהן אינטרס כלכלי בקידום הבקשה. להשלמת התמונה יצוין כי בית המשפט המחוזי קבע כי סכום של 98,600 ש"ח ששילם איגוד הכדורסל לחברה בשליטתו של כהן, ניתן כתמורה כספית לכהן; זאת בגין פעולתו להנעת המבקשת להעדיף את איגוד הכדורסל ולהעביר לאיגוד כספים קואליציוניים בסך מיליון ש"ח כאמור. בגין המעשה המתואר הורשעה המבקשת בעבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

במסגרת החלק השלישי של האישום השמיני הורשעה המבקשת בכך, שלבקשתה העסיק כהן את בנה טמיר בחברה שבשליטתו כאוסף חומר במרשתת. נקבע כי טמיר הועסק במשך שבעה חודשים, שבגינם קיבל שכר חודשי בסכום של 27,850 ש"ח, וזאת על אף שבפועל עבד שעות ספורות בלבד. כן נקבע כי כהן שילם לטמיר בגין למעלה משני חודשי עבודה שבמהלכם טמיר כלל לא הועסק. בית המשפט המחוזי קבע כי "סידור העבודה לבנה של [המבקשת] עולה כדי טובת הנאה שהעניק [כהן] ל[מבקשת] לבקשתה, על רקע מערכת היחסים השוחדית ביניהם". בגין מעשים אלה הורשעה המבקשת בעבירות של לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין, והלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

11. האישום התשיעי – פרשת איגוד הכדוריד: במסגרת אישום זה הורשעה המבקשת בכך שהעבירה לאיגוד הכדוריד 500,000 ש"ח מהכספים הקואליציוניים של המפלגה; זאת בידיעה שכתוצאה מכך יקבל קליסקי, מקורבה, טובות הנאה כלכליות. נקבע כי בתמורה להעברת כספי התמיכה קליסקי אכן קיבל מאיגוד הכדוריד סך של 188,000 ש"ח כנגד חשבונית כוזבת, מבלי שביצע עבודה כלשהי עבור האיגוד. בגין המעשה המתואר הורשעה המבקשת בעבירה של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

יצוין כי הכרעת הדין מתייחסת לשלושה אישומים נוספים, ואולם הם אינם נוגעים למבקשת, אלא לכהן בלבד.

12. במסגרת הטיעונים לעונש טענה המשיבה שמתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-12 שנות מאסר, ועתרה להשית על המבקשת עונש מאסר כולל שלא יפחת מ-10 שנות מאסר, לצד רכיבי ענישה נלווים. בית המשפט ציין בגזר הדין כי יש טעם בטענת המבקשת שלפיה לעמדת המשיבה אין אח ורע בענישה הנוהגת ביחס לנבחרי ציבור שהורשעו בעבירות שוחד; ואולם נקבע כי אין אח ורע אף לעוצמת שחיתות המבקשת כפי שהיא עולה מהיקף מעשיה, מריבוי המעשים וחומרתם. בית המשפט ציין כי בגזירת העונש יש להתחשב בשיקולים הבאים: היקף המעשים וחומרתם; רמת הענישה הנוהגת בעבירות שבהן הורשעה המבקשת; נסיבותיה האישיות ויתר שיקולי הקולה בעניינה של המבקשת; והכל תוך איזון ראוי בין כלל רכיבי הענישה והחילוט. עוד צוין כי יש ליתן משקל ראוי לצורך בהחמרה בענישה בעקבות תיקון 103 לחוק העונשין, שבמסגרתו הוחמר עונש המאסר המרבי בגין עבירת השוחד ל-10 שנות מאסר; והוער כי מן הראוי שהחמרה תיעשה באופן הדרגתי ולא בצורה חדה. בהתחשב במכלול שיקולים אלה, העמיד בית המשפט המחוזי את עונשה של המבקשת על 10 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 900,000 ש"ח. נוסף על כך הורה בית המשפט על חילוט סך של 1,000,000 ש"ח מכלל נכסיה של המבקשת שנתפסו.

עם מתן גזר הדין עתרה המבקשת לעיכוב ביצוע העונש עד ליום 5.9.2021 לצורך הגשת ערעור לבית משפט זה, ובית המשפט המחוזי נעתר לבקשתה. ערעור כאמור הוגש ביום 26.8.2021, ועמו הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע העונש עד להכרעה בערעור (ולחלופין עד לאחר חתונת הבן). בהחלטתי מיום 31.8.2021 קבעתי כי ביצוע גזר הדין יעוכב עד למתן החלטה אחרת.

הבקשה לעיכוב ביצוע

13. לטענת המבקשת, על פי ההלכה הנוהגת כיום, עיכוב ביצוע עונש מאסר שהוטל בערכאה ראשונה עד להכרעה בערעור אינו בגדר חריג. עוד סבורה המבקשת כי מספר שיקולים כבדי משקל תומכים בעיכוב ביצוע עונש המאסר בעניינה. ראשית נטען לחלוף הזמן, ובהקשר זה המבקשת מציינת כי האירועים נושאי האישומים שבהם הורשעה אירעו החל משנת 2009 ועד שנת 2014, קרי לפני 7-12 שנים. היא מציינת כי על פי פסיקת בית משפט זה, אין כל טעם הגיוני בעמידה דווקנית על ריצוי מידי של ענישה מאוחרת, מאחר שהשיקול הנוגע לאינטרס הציבורי בהשגת הרתעה אפקטיבית ומיידית הופך ללא רלוונטי. כן נטען להיעדר מסוכנות, ובעניין זה מציינת המבקשת כי מאחר שלא נשקפת

ממנה מסוכנות, אין שום דחיפות להכניסה מאחורי סורג ובריה. ועוד לטענת המבקשת, היא התייצבה לכלל הדיונים במשפטה; והיא מציינת כי בית המשפט נכון לעכב ביצוע עונשים אף במקרים של עבירות חמורות ביותר, אם הוא מתרשם שהנאשם הקפיד להתייצב לדיונים במשפטו.

שיקול נוסף שלו טוענת המבקשת, הוא היעדר חשש להימלטות; ובהקשר זה המבקשת טוענת כי על רקע התנהלותה לאורך ניהול ההליך, אופיה ומצבה המשפחתי (כבת 66 שנים, נשואה, אם וסבתא), כמו גם העובדה שבתיק מופקדות ערבויות גבוהות ושהוצא נגדה צו איסור יציאה מן הארץ – לא קיים חשש להימלטותה מן הדין. ועוד טוענת המבקשת לעניין מגפת הקורונה, כי היא נמנית עם "אוכלוסיה בסיכון". המבקשת מציינת כי תנאי כליאה אינם מאפשרים שמירה אופטימלית על ריחוק חברתי, והיא סבורה כי טעם זה, בהצטרפו לטעמים האחרים, יש בו כדי להטות את הכף לטובת עיכוב ביצוע המאסר ולו למשך מספר חודשים. לבסוף מתייחסת המבקשת לשיקול שעניינו באורך תקופת המאסר שהוטלה. בעניין זה היא מפנה למספר מקרים שבהם עוכבו עונשי מאסר ממושכים גם בעבירות חמורות מאלה שבביצוען היא הורשעה, ואף כאשר למבקש היה עבר פלילי מכביר.

14. בהמשך מתייחסת המבקשת לסיכויי הערעור. המבקשת סבורה כי סיכויי של הערעור שהגישה להתקבל סבירים, ולכל הפחות אינם קלושים. בעניין זה מעלה המבקשת טענות בארבעה מישורים. ואציגם.

ראשית דבר טוענת המבקשת כי הערעור שהגישה עניינו בשאלות משפטיות עקרוניות. היא מציינת כי התייחסה בערעורה לשאלה המשפטית העקרונית בדבר ההבחנה בין שוחד להפרת אמונים, ולגבולות עבירת הפרת האמונים. המבקשת מוסיפה כי הערעור מתייחס לשאלה הנורמטיבית אם יש מניעה מלהעניק כספים קואליציוניים לגופים המקדמים פרויקטים שעולים בקנה אחד עם האינטרס הפוליטי של הגורם המעניק. עוד נטען כי ערעור המבקשת מופנה גם כלפי הניתוח המשפטי של בית המשפט המחוזי במספר סוגיות קונקרטיות: התייחסות בית המשפט המחוזי אל המבקשת ואל גודובסקי כאל "ישות אחת"; הקביעה שלפיה אי הבאתו של גודובסקי לעדות רובצת לחובת ההגנה, וזאת על אף שמדובר במי שסיים את עניינו בהסדר טיעון, הוסף לרשימת עדי התביעה בתיק אך המשיבה ויתרה על הבאתו לעדות; דחיית טענת המבקשת שלפיה האזנות סתר פסולות הן הבסיס להרשעתה בפרשת "איילים" ובפרשת התאחדות היזמים; טענה כי ההרשעה בפרשת מגילות מבוססת כמעט לחלוטין על עדות מפי השמועה; החלטת בית המשפט המחוזי להרשיע על בסיס אותה תשתית עובדתית הן בעבירת שוחד

הן בעבירת הפרת אמונים; החלטת בית המשפט המחוזי, בגדרי פרשת איגוד הכדורסל, להרשיע את המבקשת בקבלת שוחד בשל העסקה בשכר של בנה על ידי כהן, וזאת כאשר הוכחו יחסי חברות ארוכת שנים בין המשפחות; ודחיית טענת המבקשת שלפיה קבלת טובות הנאה מ"עזרא", תנועת הצעירים של "ארגון ביתנו העולמי", הייתה התחשבנות בין תאגידים קשורים.

היבט נוסף של הטיעון בדבר סיכויי הערעור, עניינו בטענה כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל ל"סתירות ושקרים בולטים" של ארבעת עדי המדינה בתיק, לרבות שינויי גרסאות וסתירות בין גרסאות עדי המדינה לגרסאות עדי תביעה אחרים ולמצאים אובייקטיביים. טענה אחרת שבפי המבקשת, עניינה בשימוש מופרז בכלל של "פלאגין דיבורא" – קבלת עדותו של עד בחלקה ודחייתה בחלקה האחר. נטען כי בית המשפט המחוזי עשה בכלל זה שימוש גורף ובלתי סביר, וזאת ללא הנמקה ובניגוד להלכה הפסוקה. לבסוף נטען, בהקשר לסיכויי הערעור, כי הגם שחלק מן הטענות בערעור נסב על ממצאי מהימנות, שהתערבות בהם ככלל קשה מהתערבות בקביעות משפטיות – בנסיבות העניין אין לערכאה הדיונית כל יתרון על פני ערכאת הערעור בקביעת מהימנות. זאת מהטעם שלשיטת המבקשת, הקביעות בעניין מהימנות העדים הוסקו מתוך היגיון כללי ולחלופין על יסוד ראיות שאותן יכולה גם ערכאת הערעור לבחון, כגון סתירות מפליגות של הגרסאות בתוך עצמן, סתירות בין העדים וראיות אובייקטיביות המנוגדות לאותן גרסאות.

הדיון בבקשה לעיכוב ביצוע

15. במהלך הדיון שהתקיים לפניי ביום 31.8.2021, חזר בא-כוח המבקשת על נימוקי הבקשה. הוא הוסיף והדגיש כי המבקשת לא הייתה עותרת לעיכוב ביצוע עונש המאסר אילו הערעור היה מופנה כלפי גזר הדין בלבד, וזאת מאחר שבמצב כזה "יישאר פה נתח לא מבוטל של עונש מאסר". עם זאת הוא הבהיר כי "אנו מצפים כי לפחות חלק מהאישומים יבוטלו ואז זה משנה את התמונה. לאפס את התמונה, אני לא שולל" (עמ' 4 לפרוטוקול הדיון). נוסף על כך נטען כי תחילת ריצוי עונש מאסר בן 10 שנים אינה דומה לתחילת ריצוי עונש מאסר בן שנים ספורות, בכל הנוגע לחופשות למשל. בא-כוח המבקשת ציין כי כאשר אדם נדון ל-10 שנות מאסר בפועל, הוא אינו זכאי לצאת לחופשה במשך שנתיים וחצי (ויצוין כי על פי סעיף י"ז לפקודת נציבות שירות בתי הסוהר 04.40.00 "חופשות אסירים", ניתן לשקול הוצאת אסיר לחופשה, למעט חופשה מטעמים מיוחדים, רק לאחר שריצה רבע מתקופת מאסרו). בא-כוח המבקשת הוסיף וציין כי בעת האחרונה ניתנה המלצה רפואית למבקשת שלפיה עליה לעבור ניתוח; ונטען כי עיכוב ביצוע עונש המאסר יאפשר למצות את הטיפול הרפואי במבקשת, הכולל גם תקופת שיקום.

16. מנגד טענה באת-כוח המשיבה כי מדובר במקרה מובהק שבו האינטרס הציבורי מחייב ריצוי מידי של עונש המאסר, זאת הן מבחינת חומרת העבירות הן מבחינת משך המאסר. באת-כוח המשיבה הדגישה כי עבירות שחיתות שלטונית הן עבירות ללא קורבן מוגדר, הפוגעות בציבור בכללותו; וכי האינטרס שבהשבת אמון הציבור בשלטון מצדיק כשלעצמו את דחיית הבקשה. בעניין זה הפנתה באת-כוח המשיבה להחלטת השופט א' שטיין בבקשתו של גודובסקי לעיכוב ביצוע עונשו, במסגרת ערעור שהגיש לבית משפט זה על הכרעת הדין וגזר הדין בעניינו. באותו עניין אמנם עוכב ביצוע עונש המאסר, ואולם הובהר כי "עיכוב ביצועו של עונש מאסר אשר מוטל על מקבלי שוחד ונותניו ראוי הוא שיהא בגדר חריג שבחריגים" (ע"פ 5735/18 גודובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (9.1.2019)).

ביחס לאורך המאסר טענה באת-כוח המשיבה כי כלל פסקי הדין שאליהם הפנתה המבקשת בעניין זה, מלבד אחד, עניינם במי שהושתו עליהם עונשי מאסר קצרים מזה שהושת על המבקשת; וכי ההחלטה האחת שבה התבקש עיכוב ביצוע של עונש מאסר ארוך יותר (ע"פ 3958/08 פלוני נ' מדינת ישראל (9.11.2011)), עסקה במקרה מורכב של הרשעה באינוס בעקבות חלום שחלמה המתלוננת, ולא ניתן להקיש ממנה לעניינה של המבקשת. בנוגע לחלופי הזמן, טענה באת-כוח המשיבה כי התיק התנהל באופן יעיל בהתחשב בהיקפו; ועוד הוסיפה כי אם במקרה כזה יעוכב עונש מאסר על יסוד טענה שעניינה בחלופי הזמן, אין זה ברור באלו תיקי שחיתות שלטונית וצווארון לבן ירוצה מאסר לפי הכלל, מיד לאחר גזירת הדין; ובמילים אחרות – היענות לבקשה לעיכוב ביצוע במקרה דנן, יהא בה משום היפוך הכלל שלפיו עונש מאסר שהטיל בית המשפט יש לבצעו מיד עם מתן גזר הדין.

עוד נטען כי הערעור מופנה בעיקרו כלפי קביעות עובדתיות וממצאי מהימנות, שבהם אין ערכאת הערעור נוהגת להתערב; וכי טענות המוצגות ככאלה הנוגעות למסקנות משפטיות עומדות למעשה בזיקה הדוקה לממצאי מהימנות. באת-כוח המשיבה הוסיפה וטענה כי הכרעת הדין נפרשת על פני למעלה מאלף עמודים, וכי היא מבוססת על עדויותיהם של עדי תביעה רבים ועל ראיות כגון האזנות סתר ותכתובות מייל. לבסוף הדגישה באת-כוח המשיבה כי בית המשפט המחוזי ציין בהכרעת הדין כי המקרה מתאפיין בעושר ראיתי, ולפיכך טענה כי סיכויי הערעור קלושים וכי אין הצדקה לעיכוב ביצוע עונש המאסר.

דיון והכרעה

17. לאחר ששבתי ועיינתי בבקשה, בהודעת הערעור, בהכרעת הדין ובגזר הדין, והייתי אוזן לטענות הצדדים בדיון, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות ככל שהיא נוגעת לעיכוב ביצוע עונש המאסר עד להכרעה בערעור. כידוע, הכלל הוא שנאשם יחל לרצות את עונשו מיד לאחר מתן גזר הדין בעניינו. הגשת ערעור אינה מצדיקה, כשלעצמה, את עיכוב הביצוע, ועל הנאשם מוטל הנטל לשכנע כי הטעמים התומכים בעיכוב ביצוע העונש גוברים על האינטרס הציבורי שבביצועו המיידי (ראו, מני רבים: ע"פ 151/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (19.1.2021); ע"פ 3853/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (23.5.2017)). לשיטת המבקשת, עיכוב הביצוע בנסיבות שבהן לא נשקפת מסוכנות לציבור, ניתן על דרך הכלל, אלא אם כן יש טענה של ממש המצדיקה לקבוע אחרת. ואולם לא כן הוא. כבר נקבע כי "הנטל על המבקש את עיכוב ביצוע עונש המאסר לשכנע את בית-המשפט שבנסיבות המקרה נסוג האינטרס הציבורי בביצוע מיידי של עונש המאסר מפני האינטרסים הנוספים המעורבים בסוגיה" (ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241, 283 (2000) (להלן: עניין שוורץ)).

בית משפט זה עמד לא פעם על השיקולים שיש להביאם בחשבון במסגרת בחינת בקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר, ובהם חומרת העבירה ונסיבות ביצועה; משך תקופה המאסר שנגזרה; סיכויי הערעור; עברו הפלילי של המבקש והתנהגותו במהלך המשפט, ובתוך כך אם היה משוחרר בערובה ולא הפר את התנאים המגבילים; נסיבותיו האישיות; ואם הערעור מופנה נגד הכרעת הדין או שמא אך נגד גזר הדין (עניין שוורץ, עמ' 277-282; וראו, מני רבים: ע"פ 4121/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (12.7.2020); ע"פ 4707/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (10.7.2020)).

18. העבירות שבהן הורשעה המבקשת הן בעלות חומרה יתרה, כך במיוחד לנוכח ריבוי העבירות והצטברותן. כאמור, מדובר בעבירות רבות מסוג שוחד, מרמה והפרת אמונים, כמו גם עבירות הלבנת הון ועבירות מס נלוות. הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי מגוללת מסכת של מעשי שחיתות חמורים שבוצעו לכאורה בהיקף נרחב, לאורך תקופת זמן ארוכה ואל מול מספר לא מבוטל של גורמים. במעשים שביצעה המבקשת כמפורט בהכרעת הדין, יש כדי לפגוע פגיעה קשה באמון הציבור בתקינות פעילות המינהל וב"כללי המשחק" הדמוקרטיים. הם פוגעים באמון שנותן משלם המיסים באלה המופקדים על תקציב המדינה, ובאמונתו כי השימוש בכספים אלה ייעשה משיקולים ענייניים ולטובת הציבור. בנסיבות אלה האינטרס של השבת אמון הציבור בשלטון מקבל משנה חשיבות, באופן שיש בו כדי לתמוך בריצוי מיידי של העונש; וכפי שנקבע בעניין שוורץ, "ככל שמדובר בהרשעה בעבירה פלילית חמורה יותר, שנסיבות ביצועה חמורות, יגבר

הנטל על הנידון המבקש לעכב את ביצוע מאסרו להראות כי מתקיימות נסיבות המצדיקות את עיכוב ביצוע המאסר על-אף האינטרס הציבורי באכיפתו המיידית" (עניין שוורץ, עמ' 282).

בהינתן האמור, השאלה המרכזית שיש להשיב עליה היא אם דחיית הבקשה לעיכוב ביצוע המאסר ותחילת ריצויו באופן מיידי עלולים לייתר את שמיעת הערעור או לפגוע במימוש אפקטיבי של זכות הערעור הנתונה למבקשת. אקדים אחרית לראשית ואציין כבר כעת כי דומה שהמענה לשאלה זו הוא בשלילה. על פני הדברים נראה כי סיכויי הערעור על הכרעת הדין להתקבל אינם מן המשופרים; למצער, האפשרות שחלק משמעותי מהטענות ביחס להכרעת הדין יתקבלו, עד כדי שתקופת המאסר תקוצר באופן משמעותי משום כך, ותעמוד על פחות ממספר שנים ניכר – אינה נדמית כסבירה בשלב זה; והדברים יבוארו בסמוך. אמנם אין זה מן הנמנע כי המותב שיישב לדין בערעור יראה לנכון להתערב בגזר הדין גם אם הכרעת הדין תיוותר על כנה – ואיני נוקטת עמדה בעניין; ואולם בהינתן ריבוי המעשים, היקפם וחומרתם – נראה כי גם אז תקופת המאסר תעמוד על מספר שנים לא מבוטל. המסקנה היא אפוא שתחילת ריצוי מיידי של עונש המאסר בפועל שהושת על המבקשת לא יהיה בה כדי לפגוע בזכות הערעור הנתונה לה. ועתה אפרט.

סיכויי הערעור: טענות התוקפות ממצאי מהימנות ועובדה

19. ראשית יצוין כי הגם שהמבקשת טוענת כי הערעור כולל טענות בעלות אופי משפטי – ועניין זה יידון בהמשך – הרי שחלק ניכר מן הערעור גם לשיטתה מופנה כלפי ממצאי מהימנות ועובדה; ובכלל זאת נטען כי בית המשפט המחוזי לא נתן כל משקל ל"סתירות ושקרים בולטים" של עדי המדינה. כפי שציננה אף המבקשת עצמה, ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בממצאי מהימנות ועובדה (להלן: כלל אי ההתערבות); ואולם המבקשת סבורה כי בנסיבות המקרה אין לערכאה הדיונית יתרון על פני ערכאת הערעור. לגישתה, הקביעות בעניין מהימנות העדים הוסקו מתוך היגיון כללי ולחלופין מתוך ראיות שאותן יכולה גם ערכאת הערעור לבחון, כגון סתירות של הגרסאות בתוך עצמן, סתירות בין העדים וראיות אובייקטיביות המנוגדות לגרסאות.

20. ההכרעה בשאלת תחולתו של כלל אי ההתערבות בענייננו שמורה, כמובן, למותב שידון בערעור המבקשת גופו. עם זאת אציין, מבלי לקבוע מסמרות, כי דומני שכלל אי ההתערבות כוחו יפה גם בענייננו; ולכל הפחות לא שוכנעתי כי הוא אינו חל ביחס לחלק משמעותי ממצאי המהימנות והעובדה, באופן שעשוי להוביל להתערבות

משמעותית בהכרעת הדין ולהפחית את עונש המאסר כך שיעמוד על פחות ממספר משמעותי של שנים. ואבאר.

שלא כטענת המבקשת, סתירות בין עדויותיהם של עדים שונים, כמו גם סתירות בין גרסאות שמסר עד וסתירות בין עדויות לבין ממצאים אובייקטיביים – הם מצבים שבהם יתרונה הדיוני של הערכאה הדיונית מתבטא ביתר שאת. במצבים אלה, להתרשמות הבלתי-אמצעית של בית המשפט מהעדים ישנה חשיבות מכרעת לצורך קביעת ממצאי עובדה ומהימנות תוך התייחסות לסתירות. אמנם נקבע בפסיקה כי אחד החריגים לכלל אי ההתערבות מתקיים כאשר "הערכאה הדיונית התעלמה מסתירות מהותיות בעדות עליה נסמכה או מסתירות בין העדות עליה נסמכה לבין עדויות אחרות" (ע"פ 8146/09 אבשלום נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (8.9.2011), להלן: עניין אבשלום). ואולם במקרה דנן לא נראה על פני הדברים כי בית המשפט המחוזי התעלם מסתירות הקיימות בתיק (ולמעשה גם המבקשת אינה טוענת זאת). נהפוך הוא – בית המשפט המחוזי נתן דעתו לסתירות אלה והסביר ובאריכות מדוע קבע את ממצאי המהימנות כפי שקבע חרף אותן סתירות (וראו למשל עמ' 13, 70, 104, 138-142 להכרעת הדין (פרשת החברה לפיתוח השומרון), עמ' 316-317 להכרעת הדין (פרשת המופעים), ועמ' 805-806 להכרעת הדין (פרשת מגילות)). על פני הדברים נראה אפוא, כי החריג לכלל אי-ההתערבות שעניינו בהתעלמות הערכאה הדיונית מסתירות בעדות או בין עדויות אינו מתקיים בענייננו; ועם זאת יודגש שהדברים נאמרים מבלי לקבוע מסמרות, והמותב שידון בערעור יכריע בסוגיה זו ובאחרות כחוכמתו.

21. כאמור, המבקשת סבורה כי ממצאי המהימנות נקבעו על ידי בית המשפט המחוזי בהסתמך על "היגיון כללי", וכי גם מטעם זה יש לחרוג בענייננו מכלל אי ההתערבות. אכן, במקרים מסוימים, העדפת גרסה או עדות אחת על פני זו האחרת, נתמכה בהיגיון כללי; ואולם נראה כי העדפה זו הסתמכה גם, ואף בעיקר, על התרשמותו הבלתי אמצעית של בית המשפט מהעדים.

כך, למשל, בכל הנוגע לעדות עד המדינה מסיקה, באישום השלישי – פרשת החברה לפיתוח השומרון. ההודעות שמסר מסיקה בחקירותיו לא הוגשו כראיה, ואולם ניתן היה ללמוד על תוכנן מעדותו בבית המשפט. מהעדות עלה כי מסיקה שינה את גרסתו לאחר החתימה על הסכם עד המדינה; והמבקשת טענה כי גרסתו המאוחרת של מסיקה היא גרסה שקרית. בית המשפט דחה טענה זו וקבע כי גרסתו המאוחרת של מסיקה, שנמסרה במסגרת עדותו בבית המשפט, היא אמינה ומהימנה. קביעה זו אמנם התבססה גם על "היגיון כללי" – זאת כאשר נקבע כי "הסתרת מסיקה את ההסכם (הסכם שלפיו

תינתן למפלגה עמלה בתמורה לכספים קואליציוניים, ע"ב') עם [המבקשת] קודם לחתימה על הסכם עד המדינה, אינה מעידה על כך שהגרסה שקרית, אלא על כך שמסיקה ידע שבחשיפת ההסכם (קודם לחתימה על הסכם עד המדינה, ע"ב') הוא עלול לסבך את עצמו בדבר עבירה" (עמ' 135 להכרעת הדין); ואולם, היא התבססה גם על הקביעה שגרסת מסיקה נתמכת בתשתית ראייתית רחבה, כמו גם על התרשמותו הבלתי אמצעית של בית המשפט מעדותו של מסיקה (עמ' 129 להכרעת הדין), ולעומת זאת התרשמותו הבלתי אמצעית השלילית מעדותה של המבקשת בעניין זה (עמ' 130-132 להכרעת הדין). יודגש כי מדובר בדוגמא אחת מני רבות.

אין לקבל אפוא את התמונה שהמבקשת חפצה לצייר בבקשתה לעיכוב ביצוע עונש המאסר, כאילו ממצאי המהימנות מתבססים (לחלוטין או בעיקרם) על "היגיון כללי" או על ראיות שאין בבחינתן יתרון לערכאה הדיונית על פני ערכאת הערעור; זאת מאחר שלהתרשמותה הבלתי אמצעית של הערכאה הדיונית מהעדים היה חלק מרכזי בקביעת ממצאי המהימנות. לפיכך, ובהירות המתבקשת בשלב זה, נראה כי גם החריג לכלל אי ההתערבות שעניינו במקרים שבהם "ממצאי הערכאה הדיונית מתבססים על שיקולים שבהיגיון ובשכל ישר או על סבירות של העדות" (עניין אבשלום, פסקה 19), ספק אם מתקיים בענייננו – לכל הפחות לא ביחס לחלק משמעותי מממצאי העובדה והמהימנות שקבע בית המשפט המחוזי. בדומה, ספק גם אם מתקיים חריג אחר לכלל אי ההתערבות: על פני הדברים לא נראה כי נפלה טעות מהותית ובולטת לעין בהערכת המהימנות, או כי הערכאה הדיונית אימצה גרסה מופרכת וחסרת היגיון, או כי הערכאה הדיונית התעלמה לחלוטין מראיות או לא שמה לב לפרטים מהותיים בחומר הראיות (עניין אבשלום, פסקה 19).

נוסף על האמור, ומנקודת מבט כללית, יצוין כי מקום שמדובר בתיק שבמסגרתו נשמעו עשרות רבות של עדים כבמקרה דנן, על פני עשרות רבות של ישיבות הוכחות (וראו פסקה 60 ופסקה 71 למבוא להכרעת הדין), טענה שלפיה אין לערכאה הדיונית יתרון על פני ערכאת הערעור בקביעת ממצאי עובדה ומהימנות – היא מוקשית בהגדרה.

סיכויי הערעור: שימוש בכלל של "פלגין דיבורא"

22. לפי הכלל של "פלגין דיבורא", בית המשפט יכול שיקבל את עדותו של עד בחלקה ושידחה אותה בחלקה האחר, זאת בתנאי שיש יסוד סביר להבחנה בין החלקים השונים (ע"פ 3510/16 אבו דקה נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (17.7.2019), והפסיקה המובאת שם). כפי שצוין, המבקשת טוענת כי בית המשפט המחוזי עשה שימוש גורף ובלתי סביר בכלל זה, וכי עשה כן ללא הנמקה ובניגוד להלכה הפסוקה. ואולם מעיון

בהכרעת הדין נראה על פניו כי בענייננו, כל אימת שבית המשפט קיבל את עדותו של עד בחלקה בלבד ודחה את חלקה האחר, הוא נימק זאת כדבעי. מעבר לכך יצוין כי גם הטענה בדבר שימוש מופרז בכלל של "פלגינן דיבורא", תוקפת למעשה את ממצאי המהימנות שקבע בית המשפט ביחס לכל אחת מהעדויות; ומשכך נראה כי כלל אי ההתערבות כוחו יפה גם ביחס לעניין זה. סיכוייה של הטענה לשימוש גורף ובלתי סביר בכלל של "פלגינן דיבורא" להתקבל, לא כל שכן באופן שיוביל להתערבות משמעותית בהכרעת הדין, אינם מצטיירים אפוא כגבוהים.

סיכויי הערעור: טענות משפטיות

23. המבקשת מוסיפה וטוענת כי הערעור שהגישה מופנה גם כנגד הניתוח המשפטי שערך בית המשפט המחוזי, וכי הוא כולל שאלות משפטיות עקרוניות. ואולם כפי שיפורט, ובלא שאכריע בדבר – נראה כי האפשרות שחלק מרכזי מטענות אלה יתקבל, באופן שיביא להתערבות משמעותית בהכרעת הדין – אינה נדמית כסבירה. עוד יצוין כי רבות מטענות המבקשת זכו למענה ברור, ועל פני הדברים אף משכנע, בהכרעת הדין של בית המשפט המחוזי; ואפרט.

24. המבקשת טוענת בבקשה כי הערעור שהגישה כולל "שאלות משפטיות עקרוניות הן לגבי ההבחנה בין שוחד לבין הפרת אמונים, הן לגבי גבולות הפרת האמונים". טענה זו נטענה בבקשה בעלמא וללא הפנייה לפסקאות ספציפיות בהודעת הערעור. ואילו מעיון בהכרעת הדין ובקביעות העובדתיות שקבע בית המשפט המחוזי דומה שלפחות בחלק מן האישומים עולה תמונה ברורה של לקיחת שוחד; ויצוין כי המבקשת הורשעה בעבירות שוחד בשמונה מתוך תשעה אישומים.

בדומה, המבקשת סבורה כי בית המשפט המחוזי טעה כאשר הרשיע את המבקשת "על אותו בסיס עובדתי" הן בעבירת שוחד הן בעבירת מרמה והפרת אמונים; זאת במסגרת האישום השלישי – פרשת החברה לפיתוח השומרון. ואולם, בית המשפט המחוזי התייחס בהרחבה לסוגיה זו (עמ' 150-151 להכרעת הדין); וניסיון להתמודד עם קביעות בית המשפט המחוזי בהקשר זה מציב משוכה גבוהה עד מאד בפני המבקשת. אך גם אם אניח לטובת המבקשת כי הטענה היא בעלת פוטנציאל ממשי להתקבל, סביר כי ההרשעה במרמה והפרת אמונים במסגרת פרשה זו היא שתבוטל, וההרשעה בעבירת השוחד תיוותר על כנה; ומשכך לא נראה שיהיה בקבלת הטענה כדי להשליך על עונשה של המבקשת, ומכל מקום לא באופן ניכר. ויודגש שאינני קובעת מסמרות.

25. טענה משפטית נוספת שהעלתה המבקשת עניינה בסוגיה הנורמטיבית של שימוש בכספים קואליציוניים, "ובפרט בשאלה אם יש מניעה מלהעניק כספים קואליציוניים לגופים המקדמים פרויקטים שעולים בקנה אחד עם האינטרס הפוליטי של הגורם המעניק". לשיטת המבקשת, בית המשפט המחוזי שגה כאשר קבע כי יש להקצות כספים קואליציוניים בצורה שוויונית והוגנת. ואולם, המבקשת מדגישה כי אין חולק שקבלת תמורה מגוף שהוקצו לו כספים קואליציוניים כתנאי למתן התקציב היא פסולה. משכך, ובהינתן הממצאים העובדתיים שנקבעו בנוגע לתמורה שהתקבלה כנגד העברת הכספים הקואליציוניים, לא נראה שיהיה בטענה זו כדי להועיל למבקשת. לשון אחר: גם תחת ההנחה כי אין מניעה "להעניק כספים קואליציוניים לגופים המקדמים פרויקטים שעולים בקנה אחד עם האינטרס הפוליטי של הגורם המעניק" – קיימת מניעה לקבל תמורה כנגד העברת כספים אלה. ויפים לענייננו דברי השופט נ' הנדל בפסק הדין בעניינו של גודובסקי:

"המדובר [...] בניתוב של כספים קואליציוניים עבור העמותה אשר הסכימה לשלם את השוחד. מקורם של הכספים הקואליציוניים הללו הוא בתקציב המדינה. למותר לציין כי ישנה ציפייה בקרב הציבור כי תקציב המדינה ינוהל וינותב באופן המיטיב עם כלל הציבור וכי ההחלטות לגבי מתקבלות משיקולים עניינים. אינטרסים זרים של עובדי ציבור אלו או אחרים אשר מעוניינים להיטיב עם מפלגתם שלהם ולא דווקא עם הציבור בכללותו אינם צריכים לקבל משקל בהחלטות על חלוקה של תקציבים אלו. הדבר מביא לכך שהגופים הזוכים לתמיכה אינם אלו בהכרח אשר מיטיבים עם הציבור שכן מוכנותם לשלם שוחד היא זו הקובעת אם יזכו למימון ציבורי אם לאו" (ע"פ 5735/18 גודובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 27 לפסק הדין של השופט נ' הנדל (9.12.2019)).

וייאמר כי בית המשפט המחוזי נתן דעתו בהרחבה לסוגיה הנורמטיבית שעניינה בכספים קואליציוניים (וראו עמ' 167-168, 508-511, 677 להכרעת הדין).

26. בדומה נטען כי קבלת טובת הנאה מתנועת "עזרא" אינה שוחד, אלא התחשבנות בין תאגידים קשורים; זאת מאחר שתנועת "עזרא" היא "תנועת הצעירים של ארגון ביתנו העולמי". לטענת המבקשת, לנוכח הקשר בין תנועת "עזרא" לבין המפלגה, היא סברה כי נטילת מתת אינה מהווה שוחד. ואולם הטענה רחוקה מלשכנע. על פי ממצאי העובדה שקבע בית המשפט המחוזי, הכספים שהתקבלו מתנועת "עזרא" שימשו לא רק לצורכי המפלגה, אלא גם לצרכיה האישיים של המבקשת ולצורכי בני משפחתה, לרבות מימון טיסות לחו"ל של המבקשת ובני המשפחה, רכישת מוצרי אלקטרוניקה למבקשת ועוד. במצב דברים זה, הטענה כי מדובר ב"התחשבנות בין תאגידים קשורים", לכל הפחות מתמיהה. זאת ועוד: יחסי ה"תן וקח" בין המפלגה ל"עזרא", שאותם מציגה המבקשת

כ"התחשבות בין תאגידים קשורים", מעוררים את החשש שתואר על ידי השופט נ' הנדל בציטוט המופיע לעיל; ולפיו הגופים הזוכים לתמיכה אינם בהכרח כאלה המיטיבים עם הציבור, אלא אלה המוכנים לשלם חלק מכספי התמיכה למעניק בתמורה. וגם משום כך הטענה מעוררת קושי, בלשון זהירה.

27. טענה דומה נוספת עניינה בהעסקת טמיר, בנה של המבקשת, על ידי כהן כאוסף חומר במרשתת; ויוזכר כי בית המשפט המחוזי קבע כי "סידור העבודה לבנה של [המבקשת] עולה כדי טובת הנאה שהעניק [כהן] ל[מבקשת] לבקשתה, על רקע מערכת היחסים השוכנת ביניהם". לשיטת המבקשת, קשרי הידידות ארוכת השנים בינה ובין משפחתה לבין כהן שוללים סיטואציה של שוחד. גם סיכוייה של טענה זו אינם נראים על פני הדברים כגבוהים. הטענה האמורה מתעלמת משני עניינים מרכזיים: ראשית, העסקתו של טמיר אינה עומדת לבדה; על פי קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי, ההעסקה הייתה חלק ממערכת של יחסי "תן וקח". גם אם העסקתו של חבר או אדם קרוב אינה בגדר שוחד, שונה המצב כאשר העסקתו היא בתמורה לקבלת דבר אחר. שנית, טענתה של המבקשת מתעלמת מהקביעה העובדתית שלפיה טמיר הועסק במשך שבעה חודשים וקיבל שכר חודשי בסכום של 27,850 ש"ח, וזאת על אף שבפועל עבד שעות ספורות בלבד; ומהקביעה שכהן שילם לטמיר בגין למעלה משני חודשי עבודה שבמהלכם טמיר כלל לא הועסק. קביעות אלה מחזקות את המסקנה שלא מדובר בהעסקה גרידא, אלא לכאורה במתן של חלק מיחסי "תן וקח" שוחדיים. אם כן, על פני הדברים נראה כי סיכוייה של טענה זו להתקבל אינם גבוהים.

28. עוד טוענת המבקשת כי ההרשעה באישום החמישי (פרשת מגילות) מבוססת כמעט לחלוטין על עדות שמיעה בלתי קבילה מפי דהמן, שעמו נחתם הסכם עד מדינה. כזכור, דהמן כיהן בתקופה הרלוונטית כראש המועצה האזורית מגילות; והוא העיד כי באחת מפגישותיו עם השדלן ישראל יהושע (להלן: יהושע), הודיע לו האחרון כי באותה שנה תקבל המועצה האזורית 3 מיליון ש"ח מהכספים הקואליציוניים, שמהם עליו להחזיר למבקשת 500,000 ש"ח (ושמתוכם 240,000 ש"ח מיועדים לאתר "יזרוס" בגין עבודה שבוצעה עבור מפלגת "ישראל ביתנו"). יהושע לא נקרא להעיד במשפט. בית המשפט המחוזי ציין במפורש כי אין חולק שעדות דהמן היא עדות מפי השמועה, וכי העובדה שיהושע לא נקרא להעיד יצרה חלל ראייתי. עם זאת נקבע כי ניתן למלא חלל זה באמצעות ראיות אחרות. בית המשפט מנה שמונה ראיות שונות התומכות בגרסת דהמן; ועוד נקבע כי אף התנהלות המבקשת באישומים אחרים מתיישבת עם גרסת דהמן, וכי העובדה ששלושה גורמים שלהם העבירה המבקשת כספים קואליציוניים התקשרו עם "יזרוס" אינה בגדר צירוף מקרים תמים (עמ' 801-803 להכרעת הדין; וביתר פירוט

בעמ' 773-800 להכרעת הדין). לנוכח כל האמור, ומבלי לטעת מסמרות, נראה כי לא רבים הסיכויים שההרשעה באישום החמישי תבוטל בהיותה מבוססת "כמעט לחלוטין" על עדות מפי השמועה, כטענת המבקשת.

29. המבקשת מוסיפה וטוענת כי בית המשפט המחוזי טעה כאשר התייחס, במסגרת האישום הראשון (פרשת המופעים), אליה ואל גודובסקי כאל "ישות אחת" כך שכל פעולה של גודובסקי מחייבת גם את המבקשת; וזאת כאשר לא נקבע כי גודובסקי והמבקשת הם בגדר מבצעים בצוותא של העבירות. ואולם בית המשפט המחוזי התייחס בהרחבה לעניין זה (וראו עמ' 262 ו-328 להכרעת הדין), ודבריו נדמים על פניהם כמשכנעים. בפרט יצוין כי נקבע בהכרעת הדין, כממצא עובדתי, שדינוביצקי מסרה למבקשת עצמה כסף מזומן בשתי הזדמנויות שונות; המדובר בראיה הקושרת את המבקשת לפרשה, במנותק מגודובסקי. המבקשת סבורה כי לא הוכח שקיבלה תשלום כלשהו בקשר למופעים, ובפרט לא במזומן במעטפות כגרסת דינוביצקי; ואולם מדובר בקביעה עובדתית, שהסיכוי כי ערכאת הערעור תתערב בה אינו רב כאמור. בהינתן שכך, דומה כי גם סיכוייה של הטענה כי "לא ברור מה החלק המיוחס ל[מבקשת] באותו ביצוע בצוותא" להתקבל אינם מבטיחים.

30. טענה אחרת שבפי המבקשת היא כי בית המשפט המחוזי טעה כאשר זקף לחובתה את אי זימונו של גודובסקי לעדות, וזאת על אף שמדובר במי שסיים את עניינו בהסדר טיעון והוסף לרשימת עדי התביעה בתיק, אך המשיבה ויתרה על הבאתו לעדות. ואולם המבקשת לא ציינה מניעה משפטית או מעשית כלשהי שגרמה לכך שלא זימנה את גודובסקי לעדות; ולא נראה כי הייתה מניעה לעשות כן, משוויתרה התביעה על הבאתו כעד מטעמה (על כך שאין מניעה כי נאשם יזמן לעדות אדם אשר הופיע ברשימת עדי התביעה והמאשימה ויתרה על הבאתו ראו: ע"פ 11331/03 קיס (אריק-בר) נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3) 478, 453 (2005) (להלן: עניין קיס); בש"פ 1082/92 מדינת ישראל נ' כהן, פסקה 2 (8.3.1992)). הלכה היא, הן במשפט פלילי הן במשפט אזרחי, שאם בעל דין נמנע מהצגת ראיה רלוונטית שהיא בהישג ידו בלא הסבר סביר, ניתן להסיק שאילו הובאה אותה ראיה, הייתה פועלת נגדו; ויצוין כי מדובר בהנחה הניתנת לסתירה (עניין קיס, עמ' 478, והמובאות שם). משכך, ובלא שאכריע בנדון, לא נראה כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר זקף לחובת המבקשת את אי הבאתו של גודובסקי לעדות.

31. לבסוף נטען כי אישומים 6 ו-7 (פרשת "איילים" ופרשת התאחדות היזמים) מבוססים על האזנות סתר פסולות. נטען כי האזנות סתר שבוצעו לגודובסקי ולאחרים, שבמהלכן נקלטו שיחות של מושאי ההאזנות עם המבקשת, נועדו לעקוף את המגבלה על

האזנת סתר לחברי כנסת. מגבלה זו קבועה בסעיף 2א(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן: חוק חסינות חברי הכנסת), הקובע כי "חבר הכנסת יהיה חסין בפני האזנת סתר". עם זאת, סעיף 7א לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979, שכותרתו "שיחות חסויות שנקלטו בדרך אגב", קובע כי מקום שבו נקלטה במסגרת האזנת סתר שיחה עם חבר כנסת, שר או סגן שר, יש להפסיק את ההקשבה לה ולהעביר את חומר ההקלטה לעיון שופט. עוד קובע הסעיף כי השופט יעביר את חומר ההקלטה למבקש רק אם מצא כי הוא "כולל חומר הדרוש למטרות שלשמן ניתן להתיר האזנת סתר לפי סעיף 6(א), וכי הצורך בגילוי החומר לשם כך עולה על החשש לפגיעה ביכולתו של חבר הכנסת, של השר או של סגן השר למלא את תפקידו". לטענת המבקשת, ההאזנות לקו הטלפון של גודובסקי נעשו במטרה או למצער תוך מודעות לכך שייקלטו שיחות בינו לכינה, ועל כן אין מדובר בשיחות שנקלטו "באקראי".

ביום 17.6.2014 הגישה משטרת ישראל לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה בהתאם לסעיף 7א האמור, שממנה עולה כי תוך כדי האזנת הסתר לגודובסקי נקלטו שיחות ומסרונים בינו ובין המבקשת. בית המשפט המחוזי מרכז-לוד קבע בהחלטה מיום 26.6.2014 כי שלוש שיחות נוגעות לחקירה והתיר את השימוש בהן. מאז הוגשו עוד מספר בקשות דומות שבגדרן התבקש המשך האזנה, ובית המשפט המחוזי מרכז-לוד התיר זאת. במסגרת ההליך העיקרי שהתנהל בעניינה, הגישה המבקשת בקשה לפסילת תוצרי האזנות הסתר לשיחות בינה לבין גודובסקי, ובקשה זו נדונה ונדחתה בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 7.6.2018. בית המשפט נימק את החלטתו בכך שאין בחומר הראיות אינדיקציה כלשהי לכך שבקשת ההאזנה הוגשה בחוסר תום לב; וקיבל את טענת המשיבה שלפיה גודובסקי היה "יעד עצמאי ולגיטימי להאזנת סתר".

יצוין כי היבט זה של הערעור שהגישה המבקשת אינו מופנה ישירות כלפי הכרעת הדין או גזר הדין, אלא כלפי החלטת בית המשפט המחוזי מיום 7.6.2018. אמנם בכך כשלעצמו אין קושי; זאת מהטעם שהשגה על החלטות ביניים בהליך פלילי נעשית במסגרת ערעור על פסק הדין הסופי (ראו, מני רבים: ע"פ 3600/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 97 (20.6.2019)). ואולם לגופו של עניין, גם בעניין זה מדובר בטענה שבית המשפט נתן עליה את הדעת בהרחבה (זאת במסגרת החלטתו מיום 7.6.2018), ובאופן הנדמה על פניו כמשכנע. המבקשת סבורה כי העובדה שגודובסקי היה יעד עצמאי להאזנת סתר אינה רלוונטית לטענה שלפיה שיחותיו עם המבקשת לא נקלטו "באקראי". טענה זו נטענה ללא פירוט נוסף, וספק אם יש בה ממש; כאשר העובדה שגודובסקי היה יעד להאזנה בפני עצמו מכרסמת בטענת המבקשת כאילו מדובר בתחבולה שמטרתה לעקוף את הוראת סעיף 2א(א) לחוק חסינות חברי הכנסת.

32. סיכומו של דבר, לא ניתן לומר כי הסיכויים גבוהים שהערעור על הכרעת הדין יתקבל על כלל היבטיו; ולמצער נראה כי האפשרות שהמבקשת תזוכה מחלק ניכר מן האישומים נראית רחוקה. והדברים נאמרים, כמובן, באופן לכאורי ומבלי לקבוע מסמרות. כאשר לערעור על גזר הדין וכפי שכבר צוין, אין זה מן הנמנע כי המותב שיישב לדין בערעור יראה לנכון להתערב בעונש, והדבר נאמר בלא נקיטת עמדה; ואולם אף אם אניח לטובת המבקשת כי בית משפט זה יראה לנכון להתערב הן בהכרעת הדין הן בגזר הדין, לנוכח האמור נראה שעונשה של המבקשת נמדד בכל מקרה בשנים והן לא מועטות. תחילת ריצוי מידי של המאסר אינה צפויה אפוא לפגוע ביכולתה של המבקשת לממש באופן אפקטיבי את זכות הערעור הנתונה לה.

שיקולים נוספים

33. המבקשת מתייחסת למספר שיקולים התומכים, לשיטתה, בעיכוב ביצוע עונש המאסר שהוטל עליה; ואולם כפי שיבואר להלן, אין בהם כדי להכריע את הכף בנסיבות המקרה. הדברים נאמרים הן בנוגע לכל שיקול בנפרד, הן ביחס להצטברותם יחד.

חלוף הזמן. לטענת המבקשת, בחלוף זמן רב מעת ביצוע העבירות, השיקול של האינטרס הציבורי בהשגת הרתעה אפקטיבית ומיידית הופך לבלתי רלוונטי. מנגד טוענת המשיבה כי התיק התנהל באופן יעיל, בהתחשב בהיקפו; ומוסיפה כי אם במקרה כזה יעוכב עונש מאסר על סמך טענה שעניינה בחלוף זמן, אין זה ברור באילו תיקי שחיתות שלטונית וצווארון לבן ירוצה מאסר מיד לאחר גזירת הדין, כפי שמורנו הכלל. טענה זו של המשיבה מקובלת עליי. אכן, ניהולם של תיקים מורכבים ורחבי-היקף אורך במקרים רבים פרק זמן לא מבוטל, והדבר מביא לפגיעה מסוימת בהשגת הרתעה אפקטיבית ומיידית, בבחינת רע הכרחי. ואולם בנסיבות המקרה אין בכך כדי להצדיק דחייה נוספת של ריצוי העונש, וההפך הוא הנכון. בשלב זה חזקת החפות אינה עומדת עוד למבקשת, וככל שתקדים לרצות את עונשה, כך תפחת הפגיעה ב"אינטרס ההרתעה אשר מתחולל על פני ציר הזמן" (ע"פ 2329/21 טפירו נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (19.9.2021) (להלן: עניין טפירו)).

היעדר מסוכנות, היעדר חשש להימלטות והתייצבות לכלל הדיונים במשפט. המבקשת טוענת כי לא נשקפת ממנה כל מסוכנות, ומשכך אין שום דחיפות לשולחה אל מאחורי סורג וברית. אין לשעות לטענה זו, מאחר שהיא מניחה כי הטעם היחיד לביצוע מידי של העונש הוא מתן מענה למסוכנות. ואולם בנסיבות המקרה הטעם המרכזי התומך בביצוע מידי של העונש אינו נעוץ בשאלת מסוכנותה של המבקשת, כי אם ב"שיקולי

הרתעה ושמירה על אמון הציבור באפקטיביות של מנגנון המשפט הפלילי" (עניין שוורץ, עמ' 268); ובהקשר זה יצוין כי "ככל שחולף הזמן אשר מפריד בין ביצוע העבירה לריצוי העונש, עניינה של החברה בהרתעת העברייין, ואף בהרתעת רבים, הולך ופוחת" (עניין טפירו, פסקה 23). באופן דומה, גם הטענות שעניינן בהיעדר חשש להימלטות המבקשת והעובדה שהיא התייצבה לכלל הדיונים במשפטה, אין בהן כדי להצדיק את עיכוב ביצוע העונש בנסיבות המקרה. אמנם לא נראה כי ישנו חשש ממשי כי המבקשת תימלט מאימת הדין; ואולם הטעם המרכזי התומך בתחילת ריצוי מידי של המאסר בענייננו נעוץ כאמור בשיקולי הרתעה ושמירה על אמון הציבור.

עניינים רפואיים. כאמור, המבקשת מתייחסת למגפת הקורונה וטוענת כי היא נמנית עם "אוכלוסיה בסיכון"; ועוד היא מוסיפה כי תנאי כליאה אינם מאפשרים שמירה אופטימלית על ריחוק חברתי. אולם חזקה על שירות בתי הסוהר (להלן: שב"ס) כי הוא נוקט באמצעים הנדרשים לשם שמירה על בריאותם של אסירים; ומשכך אין בטעם האמור, לבדו או בהצטרפו לטעמים אחרים, כדי להצדיק את עיכוב ביצוע העונש. עוד נטען כי המבקשת צפויה לעבור ניתוח בזמן הקרוב, וכי עיכוב ביצוע העונש יאפשר את מיצוי הטיפול הרפואי. ואולם גם בכך אין כדי להצדיק את עיכוב ביצוע העונש, וחזקה על שב"ס כי יעשה את הנדרש על מנת לאפשר למבקשת קבלת טיפול רפואי ראוי ככל שיידרש.

סוגית החופשות. כזכור, המבקשת ציינה כי כאשר אדם נדון ל-10 שנות מאסר בפועל, הוא אינו זכאי לצאת לחופשה במשך שנתיים וחצי, שהן רבע מתקופת המאסר; ולשיטתה, מדובר בשיקול התומך בקבלת הבקשה. אמנם על המבקשת נגזר עונש מאסר לתקופה ארוכה, ומשמעות הדבר היא כי היא לא תהיה זכאית לצאת לחופשות במשך תקופה שאינה מבוטלת. ואולם חזקת החפות אינה עומדת לה עוד, ועונש המאסר לא הוטל עליה "יש מאין". באיזון בין כלל השיקולים, גם נושא החופשות אין בו כדי להכריע את הכף לטובת עיכוב ביצוע עונש המאסר בנסיבות העניין; וזאת בהינתן השיקולים התומכים בדחיית הבקשה, כפי שפורט לעיל.

סוף דבר

34. בהינתן כל האמור, הבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל עד להכרעה בערעור נדחית. בקשתה החלופית של המבקשת לדחיית מועד תחילת ריצוי המאסר עד לאחר חתונת בנה בתוספת תקופת התארגנות – מתקבלת בהסכמת המשיבה. משכך, המבקשת תתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 15.12.2021 עד השעה 10:00 בבית הסוהר נווה תרצה או על פי החלטת שב"ס, כשברשותה תעודת זהות או דרכון. על המבקשת

לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס,
בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ג בחשוון התשפ"ב (19.10.2021).

ש ו פ ט ת

מב 21058290_G03.docx
מרכז מידע, טלי 3852, 077-2703333 ; אתר אינטרנט, <https://supreme.court.gov.il>